

Tuyên Quang

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH TUYÊN QUANG
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TUYÊN QUANG

NĂM THỨ 61

Số 5 (20)

2 tháng 8 năm 2025
9, tháng Sáu (N), Ất Tỵ

Cuối tuần

Báo điện tử:

baotuyenquang.com.vn

Chuyển mình theo tinh thần đổi mới

■ PHƯƠNG ĐÔNG

Đại hội Đảng bộ cấp xã đang diễn ra trong bối cảnh đặc biệt, khi địa phương vừa trải qua quá trình sáp nhập tỉnh, xã, và hoạt động dưới mô hình chính quyền 2 cấp. Đây không chỉ là một sự kiện chính trị quan trọng mà còn là dấu mốc lịch sử, đòi hỏi Đảng bộ phải có những định hướng và hành động cụ thể để thực sự “lo cho Dân” trong tình hình mới.

Thực tiễn cho thấy, quyền hạn và trách nhiệm của đảng ủy cấp xã mới được mở rộng, đồng nghĩa với khối lượng công việc lớn hơn và yêu cầu cao hơn. Vận hành chính quyền địa phương 2 cấp đặt ra yêu cầu về đổi mới phương thức lãnh đạo của tổ chức đảng, nhất là đảng ủy cấp xã để dẫn dắt chính quyền, Nhân dân thực hiện thắng lợi mọi nhiệm vụ.

Cùng với nhiệm vụ lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện nhiệm vụ chính trị của đảng bộ, đảng ủy cấp xã mới có

không ít nhiệm vụ quan trọng, định hướng phát triển kinh tế - xã hội, đặc biệt là xác định nhiệm vụ trọng tâm, đột phá, các chương trình, đề án, dự án trọng điểm, mục tiêu, chỉ tiêu, phương hướng, nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu về phát triển kinh tế - xã hội cho cả nhiệm kỳ mới.

Trong đó, ưu tiên giải quyết các vấn đề cấp thiết của người dân, tập trung vào những việc mà người dân đang cần và mong chờ. Do vậy, vai trò của chính quyền cấp xã cần phải chủ động hơn, tăng cường tham mưu và triển khai các chính sách từ chính quyền cấp trên một cách hiệu quả nhất để phục vụ Nhân dân. Cần đảm bảo có những chính sách và giải pháp riêng biệt để phát triển vùng sáp nhập và các khu vực khó khăn, không để ai bị bỏ lại phía sau.

Đại hội Đảng bộ sẽ là cơ hội lớn để đảng ủy cấp xã, phường tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận,

đánh giá toàn diện kết quả thực hiện nghị quyết nhiệm kỳ trước. Từ đó, đề ra phương hướng, nhiệm vụ, giải pháp thiết thực cho nhiệm kỳ mới; có các quyết sách phát huy tiềm năng, lợi thế của từng địa phương. Thành công của việc sắp xếp đơn vị hành chính là quá trình hiện thực hóa bằng hành động, kết quả rõ nét trong phát triển kinh tế - xã hội và chất lượng cuộc sống của người dân. Vai trò, trọng trách của đảng ủy cấp xã mới là rất lớn, nhất là trong lãnh đạo, chỉ đạo cả hệ thống chính trị cấp xã xây dựng khối đoàn kết vững mạnh, thúc đẩy kinh tế - xã hội phát triển, đóng góp quan trọng vào thực hiện các mục tiêu của tỉnh. Đây cũng là phép thử cho các đảng ủy xã, phường mới, là cơ hội để bắt phá, đưa địa phương chuyển mình theo tinh thần đổi mới của Trung ương, của tỉnh ■

Hiện nay, Đảng bộ các xã, phường trên địa bàn tỉnh đang khẩn trương tiến hành Đại hội lần thứ nhất, nhiệm kỳ 2025 - 2030, phần đầu hoàn thành trước ngày 15-8. Đại hội lần này mang theo nhiều dấu ấn đặc biệt: Địa giới thay đổi, dân cư chuyển dịch, bộ máy tinh gọn. Trong bối cảnh ấy, mỗi đại hội không chỉ là dấu mốc tổng kết nhiệm kỳ mà còn là bước ngoặt quan trọng, mở đầu cho hành trình mới đưa nghị quyết vào cuộc sống - nơi ý Đảng, lòng Dân quyện hòa để viết tiếp những trang sử mới.

KINH NGHIỆM TỪ ĐẠI HỘI ĐIỂM VỊ XUYỀN

Để công tác tổ chức Đại hội cấp xã, phường được chu đáo, đạt mục tiêu đề ra, Ban Thường vụ Tỉnh ủy đã lựa chọn Đảng bộ xã Vị Xuyên tổ chức Đại hội điểm.

Sau Đại hội điểm, Tổ công tác chỉ đạo Đại hội rút ra một số kinh nghiệm như: Các Đảng bộ phải làm tốt công tác quán triệt, triển khai thực hiện chỉ thị và văn bản hướng dẫn của cấp ủy cấp trên, nhằm tạo sự thống nhất về nhận thức và hành động trong chỉ đạo và tổ chức Đại hội Đảng các cấp; tăng cường công tác tuyên truyền nhằm tạo sự đồng thuận của cán bộ, đảng viên và Nhân dân; lãnh đạo, chỉ đạo chặt chẽ, thống nhất việc thực hiện các quy định, hướng dẫn của Trung ương về Đại hội Đảng các cấp; tăng cường công tác kiểm tra, giám sát; kịp thời cho ý kiến, giải quyết những vấn đề vướng mắc phát sinh từ thực tiễn ở cơ sở; xử lý, giải quyết tốt đơn thư khiếu nại, tố cáo liên quan đến đại hội theo quy định; chuẩn bị tốt các văn kiện đại hội...

Đồng chí Phó Bí thư Thường trực Tỉnh ủy Lê Thị Kim Dung lưu ý, đảng bộ các xã, phường rút kinh nghiệm các nội dung được chỉ ra tại Đại hội Đảng bộ xã Vị Xuyên. Đồng thời yêu cầu đảng bộ các xã, phường phải chuẩn bị và tổ chức

Bàn việc Đảng, lo việc Dân

■ THU PHƯƠNG, GIANG LAM

Đảng viên vui mừng trước thành công của Đại hội Đảng bộ xã Vị Xuyên, nhiệm kỳ 2025 - 2030.

rất nhanh các công việc còn lại với phương châm quyết tâm làm sớm nhất, nhanh nhất, hiệu quả nhất để đảm bảo các điều kiện tổ chức đại hội thành công, đóng góp chung vào sự thành công trong tổ chức Đại hội Đảng các cấp trên địa bàn tỉnh, tiến tới Đại hội lần thứ XIV của Đảng.

Rút kinh nghiệm từ Đại hội điểm Đảng bộ xã Vị Xuyên và ý kiến chỉ đạo của đồng chí Phó Bí thư Thường trực Tỉnh ủy, đảng bộ các xã, phường đã nghiêm túc tiếp thu; đồng thời tập trung xây dựng dự thảo báo cáo chính trị trên tinh thần nhìn thẳng, nói thật, nói trúng vấn đề trọng tâm.

Đơn cử như xã Chiêm Hóa, do đặc thù là đơn vị sáp nhập từ 5 xã, số lượng cán bộ rất lớn nên nhiệm vụ trọng tâm của nhiệm kỳ tới được xác định là công tác cán bộ. Xã tập trung đánh giá đúng thực chất, hiệu quả công việc của đội ngũ này để từng bước bảo đảm tinh gọn tổ chức bộ máy.

Xã Đồng Văn được nhập từ 5 xã, thị trấn có điều kiện phát triển du lịch. Một trong những nhiệm vụ trọng tâm của nhiệm kỳ tới là phát triển và nâng cao chất lượng các ngành dịch vụ theo hướng hiện đại, phù hợp với định hướng phát triển kinh tế - xã hội gắn với phát triển dịch vụ du lịch...

Đồng chí Nguyễn Tiến Dũng, Bí thư Đảng ủy xã Đồng Văn cho biết: Văn kiện Đại hội Đảng bộ xã được xây dựng gắn kết chặt chẽ với việc thực hiện chủ trương, nghị quyết của Trung ương Đảng về sắp xếp, tinh gọn tổ chức bộ máy trong toàn hệ thống chính trị. Đồng thời bám sát tình hình thực tế, xác định rõ thế mạnh để đưa ra những mục tiêu trọng tâm phát triển kinh tế của địa phương. Xã Đồng Văn xác định phát triển du lịch là nhiệm vụ trọng tâm, là khâu đột phá trong phát triển kinh tế theo hướng bền vững, phát huy tối đa tiềm năng, lợi thế của địa phương.

NHÌN THẲNG, NÓI THẬT

Thành quả nhiệm kỳ là rõ nét, song điều đáng quý hơn chính là tinh thần cầu thị của các cấp ủy. Sau sáp nhập 3 xã biên giới Sơn Vi, Thượng Phùng, Xín Cái, xã Sơn Vi mới có địa bàn rộng hơn 110 km², trên 98% dân số là đồng bào dân tộc thiểu số. Dù giữ vị trí chiến lược về quốc phòng - an ninh, Sơn Vi vẫn là vùng đặc biệt khó khăn với địa hình chia cắt bởi núi cao, độ dốc lớn, đất canh tác ít và bạc màu, giao thông cách trở, khí hậu khắc nghiệt... Bí thư Đảng ủy xã Sơn Vi Nguyễn Huy Sắc trần trụi: “Dù tỷ lệ hộ nghèo giảm bình quân 5,67%/năm, đạt mục tiêu đề ra, nhưng kết quả chưa bền vững; nguy cơ tái nghèo và phát sinh hộ nghèo mới vẫn cao. Chênh lệch mức sống giữa các thôn bản còn lớn; chất lượng giáo dục toàn diện, nhất là mũi nhọn còn nhiều hạn chế. Điều này đặt ra nhiều vấn đề cần giải quyết trong nhiệm kỳ mới”.

Một thời là điểm nóng về tà đạo, thôn Há Súa (xã Sơn Vi) hôm nay đã trở lại bình yên nhờ phương pháp lãnh đạo, điều hành linh hoạt, trách nhiệm của cấp ủy, chính quyền. Không mệnh lệnh hành chính, không cưỡng ép, cán bộ xã đến từng hộ, lắng nghe, đồng hành và giúp đỡ, từ cải tạo vườn tạp, hỗ trợ cây, con giống phù hợp đến xóa nhà tạm, xây dựng nếp sống văn minh. Chính nhờ lấy dân làm trung tâm, kết hợp chặt chẽ giữa việc dân cần và việc Đảng phải làm, hơn 20 hộ đồng bào Mông ở Há Súa tự nguyện từ bỏ tà đạo San

sự khê to, trở lại sinh hoạt cộng đồng, hướng đến cuộc sống ổn định, bình yên. Nhiệm kỳ 2020 - 2025, cấp ủy, chính quyền xã Sơn Vĩ đã kiên trì tuyên truyền, vận động thành công 77 hộ từ bỏ tà đạo, quay lại với phong tục truyền thống; 54 hộ tổ chức tang lễ gọn nhẹ, không kéo dài quá 48 tiếng, giảm tối đa việc mổ gia súc; 100% các đồng hộ ký cam kết xóa bỏ hủ tục trong việc cưới, việc tang.

Từng bị khó khăn vây bủa, thôn Khuôn Thống (xã Xuân Vân) nay đã có cuộc "lột xác" ngoạn mục - từ đường đất lầy lội, canh tác nhỏ lẻ sang hạ tầng hiện đại, sản xuất thông minh. Kết quả ấy khởi nguồn từ quyết tâm chính trị và hành động kiên trì của Đảng bộ xã. Với phương châm "chăm lo đời sống, định hình tương lai", cấp ủy xã đã vận động dân hiến đất mở đường, mạnh dạn thay đổi tập quán canh tác lạc hậu, xây dựng Khuôn Thống thành thôn thông minh đầu tiên. Không chỉ thay đổi hạ tầng, Đảng bộ xã còn làm "cách mạng tư duy" trong sản xuất nông nghiệp. 310 ha cây ăn quả giờ được livestream bán hàng, mỗi hộ thu về hàng trăm triệu đồng mỗi năm. 100% hộ có Internet, thu nhập bình quân vượt 72 triệu đồng/người/năm. Thành quả ấy không chỉ là sự phát triển kinh tế mà còn khẳng định vai trò dẫn dắt, tiên phong của Đảng trong kiến tạo một nếp sống mới văn minh, số hóa, giàu bản sắc.

TẬP TRUNG XÂY DỰNG VĂN KIẾN, TẠO ĐÀ CHO BƯỚC PHÁT TRIỂN MỚI

Vừa qua, tại buổi làm việc với Đảng ủy xã Yên Sơn, đồng chí Bí thư Tỉnh ủy Hầu A Lềnh đề nghị, Đảng ủy chuẩn bị thật chu đáo các điều kiện để tổ chức thành công Đại hội Đảng bộ xã nhiệm kỳ 2025 - 2030. Đặc biệt là công tác xây dựng văn kiện thật chất lượng, cụ thể, ngắn gọn, dễ nhớ, dễ hiểu để ngay sau đại hội triển khai

thực hiện, cụ thể hóa thành hành động, đưa nghị quyết vào cuộc sống.

Chỉ đạo của đồng chí Bí thư Tỉnh ủy đối với Đảng ủy xã Yên Sơn chính là "kim chỉ nam" cho công tác tổ chức đại hội đối với mỗi xã, phường.

Bí thư Đảng ủy xã Sơn Vĩ Nguyễn Huy Sắc cho biết: "Đảng bộ xã xác định 3 nhiệm vụ đột phá liên quan đến quy hoạch và phát triển kết cấu hạ tầng cơ sở đồng bộ; xây dựng nếp sống văn minh; phát triển kinh tế bền vững, dịch vụ cửa khẩu với phương châm giữ đất, giữ dân, giữ biên cương bằng thể trận lòng dân". Đây là minh chứng cho việc Đảng bộ xã Sơn Vĩ đã bàn đúng, lo trúng những vấn đề cốt lõi của một xã biên giới.

Đảng bộ xã Yên Lập ưu tiên giải quyết những vấn đề sát sườn của người dân như cải cách hành chính, thúc đẩy khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số theo tinh thần Nghị quyết số 57-NQ/TW của Bộ Chính trị. Qua đó, đưa Yên Lập trở thành địa phương bắt nhịp nhanh với xu thế phát triển.

Riêng Đảng bộ xã Tân Trào - vùng đất giàu truyền thống cách mạng, đặt mục tiêu phát huy tối đa lợi thế của Khu di tích lịch sử Quốc gia đặc biệt Tân Trào; phấn đấu xây dựng xã trở thành điển hình về phát triển kinh tế du lịch và đạt chuẩn nông thôn mới kiểu mẫu vào năm 2030.

Với lợi thế địa lý của một phường trung tâm, Đảng bộ phường Nông Tiến xác định 5 nhiệm vụ trọng tâm phù hợp với lợi thế đô thị mở rộng. Trong đó, quy hoạch và thu hút đầu tư Khu du lịch sinh thái Núi Dùm - Cổng trời gắn với phát triển du lịch tâm linh được xem là then chốt. Bí thư Đảng ủy phường Nguyễn Thanh Hà cho biết: Phường đã xây dựng chương trình hành động cụ thể để cụm du lịch này sớm mang diện mạo mới, thu hút du

DIỄN ĐÀN

CẨM NANG HÀNH ĐỘNG

■ BẢO NGÂN

Trong bài viết quan trọng "Tổ chức tốt Đại hội Đảng bộ các cấp nhiệm kỳ 2025 - 2030", Tổng Bí thư Tô Lâm khẳng định, thảo luận, thông qua Văn kiện đại hội cấp mình và góp ý với dự thảo Văn kiện Đại hội cấp trên là một trong các vấn đề "cốt tử" của Đại hội Đảng bộ các cấp, liên quan đến vai trò lãnh đạo, cầm quyền, sức chiến đấu của Đảng; đến việc hoạch định chủ trương, đường lối, chính sách, biện pháp lãnh đạo.

Vì vậy, khi xây dựng văn kiện đại hội cần xác định rõ tiềm năng, lợi thế phát triển, với phương châm "Tầm nhìn quốc gia, hành động địa phương, đồng hành của doanh nghiệp, trách nhiệm của người dân", đề ra các định hướng, các nhiệm vụ trọng tâm, các khâu đột phá, đổi sách phù hợp; tất cả vì sự phát triển kinh tế, văn hóa xã hội của đất nước với mục tiêu cuối cùng là nâng cao đời sống vật chất, tinh thần và hạnh phúc của Nhân dân. Định hướng lớn của người đứng đầu Đảng ta là kim chỉ nam để các cấp ủy, tổ chức đảng làm tốt công tác xây dựng, thảo luận, lấy ý kiến góp ý về văn kiện Đại hội Đảng bộ các cấp.

Quá trình chuẩn bị các điều kiện để tổ chức thành công đại hội, trong đó có chuẩn bị văn kiện đại hội cũng có những khó khăn khi xây dựng phương hướng trong nhiệm kỳ mới sau khi sáp nhập xã. Đó là đánh giá sao cho đúng và phù hợp với điều kiện các xã cũ, cơ quan, đơn vị cũ nhưng cũng phải phù hợp với các xã và cơ quan, đơn vị sau sáp nhập. Từ đó định hình tương lai của một xã mới, cơ quan, đơn vị mới sẽ phát triển bền vững dựa trên các điều kiện tự nhiên, dự địa sau sáp nhập và nguồn lực nội sinh của mỗi địa phương, cơ quan, đơn vị.

Yêu cầu đặt ra là mỗi tổ chức đảng phải hiện thực hóa, định hình được tương lai, triển vọng mới của địa phương, cơ quan, đơn vị với tinh thần chỉ đạo của Tổng Bí thư Tô Lâm và Trung ương Đảng: báo cáo chính trị phải là ngọn đuốc soi đường, báo cáo kinh tế phải là cẩm nang hành động để mỗi cán bộ, đảng viên nhìn vào đó có thể thấy được cần làm gì. Cán bộ, đảng viên và Nhân dân phải phát huy cao nhất trách nhiệm, tâm huyết, trí tuệ đóng góp vào văn kiện Đại hội Đảng bộ các cấp, góp phần xây dựng văn kiện Đại hội trở thành công trình kết tinh trí tuệ, tâm sức của cả tập thể, thể hiện ý chí và quyết tâm hòa quyền làm một của Đảng và của Nhân dân ■

Phó Bí thư Thường trực Đảng ủy xã Thanh Thủy Vương Thị Thảo và tổ giúp việc thảo luận, góp ý vào dự thảo văn kiện Đại hội Đảng bộ xã nhiệm kỳ 2025 - 2030.

Làng Văn hóa du lịch Tân Lập, xã Tân Trào là điểm đến hấp dẫn du khách trên hành trình khám phá Thủ đô Kháng chiến.

Củ cải xuất khẩu mở ra hướng phát triển mới cho người dân xã Pà Vây Sủ.

Hội tụ niềm tin

Mở hướng khát vọng

L.T.S: Đại hội Đảng bộ xã, phường nhiệm kỳ 2025 - 2030 đang diễn ra và đã thực sự trở thành đợt sinh hoạt chính trị sâu rộng, toàn diện, rộng khắp trong cả hệ thống chính trị nước ta. Đại hội lần này diễn ra trong bối cảnh đặc biệt, nước ta đã hoàn thành công cuộc "sắp xếp lại giang sơn", mô hình chính quyền địa phương 2 cấp bước đầu phát huy hiệu quả, thực sự gần dân, chăm lo tốt hơn cho Nhân dân. Đồng bào cán bộ, đảng viên, các tầng lớp Nhân dân trên địa bàn tỉnh đang đặt niềm tin, kỳ vọng những quyết sách của đại hội là kết tinh từ thực tiễn cuộc sống, hội tụ niềm tin của Nhân dân và nhanh chóng được triển khai vào cuộc sống. Báo Tuyên Quang trân trọng giới thiệu chùm ý kiến của lãnh đạo các xã và Nhân dân gửi gắm niềm tin, kỳ vọng những quyết sách tại đại hội thực sự vì Dân, chăm lo cho Nhân dân và tạo đà vững chắc để tỉnh ta cùng cả nước bước vào kỷ nguyên vươn mình của dân tộc.

Đồng chí NGUYỄN THỊ BÌNH, Bí thư Đảng ủy xã Minh Ngọc

Đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng

BƯỚC vào nhiệm kỳ mới, việc đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng bộ xã trở thành yêu cầu cấp thiết. Trước hết, Đảng ủy tập trung lãnh đạo bằng chủ trương, định hướng, bằng tầm nhìn chiến lược và sự sâu sát thực tiễn. Mỗi nghị quyết, mỗi chương trình hành động phải thật sự "đúng, trúng, kịp thời", có trọng tâm, trọng điểm, hướng tới tháo gỡ những điểm nghẽn cụ thể. Phương thức lãnh đạo gắn liền với việc phát huy dân chủ, lắng nghe Nhân dân, khơi dậy và phát huy nội lực trong dân. Đảng ủy tập trung chỉ đạo tăng cường tính nêu gương, sự năng động, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm của cán bộ lãnh đạo,

nhất là người đứng đầu cấp ủy. Cùng với đó là kiện toàn bộ máy, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, thường xuyên rà soát, đánh giá, bố trí cán bộ có năng lực, tâm huyết ở những vị trí then chốt.

Đồng chí LÊ VĂN TÚ, Chủ tịch UBND xã Hồng Thái

Mong chương trình hành động thực chất, hiệu quả

NGHAY sau Đại hội Đảng bộ xã, UBND xã sẽ tập trung cao cho việc xây dựng chương trình hành động thực hiện nghị quyết, đảm bảo tính kịp thời, cụ thể, sát thực tiễn và khả thi cao. Chương trình hành động sẽ bám sát các mục tiêu trọng tâm, xác định rõ lộ trình, giải pháp, phân công trách nhiệm cụ thể cho từng cấp, từng ngành. Trong đó, ưu tiên hàng đầu là huy động tối đa nguồn lực cho đầu tư phát triển hạ tầng phục vụ du lịch, đặc biệt là hệ thống giao thông kết nối các điểm du lịch, cơ sở lưu trú, dịch vụ đi kèm. Đồng thời, chú trọng phát triển các loại hình du lịch đặc trưng gắn với tiềm năng sẵn có

của địa phương như: du lịch sinh thái, du lịch cộng đồng, du lịch trải nghiệm nông nghiệp và khám phá thiên nhiên.

Chương trình hành động cũng sẽ tập trung thực hiện hiệu quả các chương trình mục tiêu quốc gia, đặc biệt là Chương trình xây dựng nông thôn mới và giảm nghèo bền vững, trong đó gắn kết chặt chẽ giữa phát triển du lịch với bảo tồn và phát huy các giá trị thiên nhiên, văn hóa, lịch sử và bản sắc dân tộc.

Bà NÔNG THỊ UYÊN, thôn Bản Thác, xã Yên Hoa

Kỳ vọng đại hội vì Dân

TÔI rất kỳ vọng Đại hội Đảng bộ xã Yên Hoa lần này sẽ đưa ra được những chủ trương, quyết sách sát thực tiễn, gần dân, vì dân, giúp tiếp nối và phát huy được những thành quả đã đạt được trong thời gian qua. Các nghị quyết của Đảng phải hướng mạnh đến công tác an sinh xã hội, nhất là ở những địa bàn còn nhiều khó khăn, vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Các chính sách

Đồng chí QUAN THỊ PHƯỢNG,

Chủ tịch Ủy ban MTTQ xã Phú Lương

"Cầu nối" đưa nghị quyết của Đảng vào cuộc sống

ĐỂ chuẩn bị tốt cho Đại hội Đảng bộ xã Phú Lương lần thứ I, nhiệm kỳ 2025 - 2030, Ủy ban MTTQ và các tổ chức chính trị xã hội đã tích cực góp ý vào dự thảo báo cáo chính trị, trong đó đề xuất giải pháp về đổi mới phương thức hoạt động của Đảng, phát huy khối đại đoàn kết toàn dân tộc, tạo sự đồng thuận cao trong Nhân dân.

Sau đại hội, Ủy ban MTTQ sẽ đẩy mạnh tuyên truyền, vận động Nhân dân tham gia thực hiện các mục tiêu, chỉ tiêu nghị quyết, các phong trào thi đua, nhất là trong phát triển kinh tế, xây dựng nông thôn mới, giảm nghèo bền vững, bảo vệ môi

trường và giữ gìn bản sắc văn hóa. Ủy ban MTTQ sẽ làm tốt vai trò giám sát và phản biện xã hội, phát huy dân chủ ở cơ sở, lắng nghe ý kiến của Nhân dân để kiến nghị với cấp ủy, chính quyền có những chỉ đạo, điều chỉnh kịp thời trong quá trình thực hiện nghị quyết.

Ông VÀNG CHÁ THÀO, người có uy tín xã Phố Bàng

Mong muốn cán bộ gần Dân, hiểu Dân và vì Dân

SAU sáp nhập, địa bàn xã rộng hơn, dân số đông hơn, nhiệm vụ cũng nhiều và phức tạp hơn, đòi hỏi đội ngũ cán bộ phải thực sự bản lĩnh, trách nhiệm. Chúng tôi rất kỳ vọng vào cấp ủy khóa mới, nhất là cán bộ trẻ. Họ có trình độ, năng lực, nhiệt huyết, tiếp cận nhanh với công nghệ, có tư duy đổi mới, đây là điều rất cần thiết để lãnh đạo xây dựng xã biên giới Phố Bàng phát triển nhanh, bắt kịp với các xã vùng xuôi.

Tôi cũng mong cấp ủy khóa mới mạnh dạn đổi mới phương pháp làm việc, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm, không ngại khó, ngại va chạm. Đồng thời phải gần dân, hiểu dân, tôn trọng và lắng nghe ý kiến của dân, bởi chỉ có đồng hành cùng Nhân dân thì mới chủ trương, nghị quyết của đại hội mới có thể đi vào thực tế và mang lại hiệu quả bền vững.

cần quan tâm hơn đến người già neo đơn, hộ nghèo, người yếu thế trong cộng đồng. Cùng với đó là giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa truyền thống của các dân tộc thiểu số - từ tiếng nói, trang phục, nếp sống, phong tục cho đến những giá trị văn hóa phi vật thể như lễ hội, dân ca, dân vũ... Đó không chỉ là bản sắc, mà còn là tài sản tinh thần và động lực nội sinh của phát triển.

ĐẤT VÀ NGƯỜI TUYÊN QUANG

Người Nùng

Gìn giữ văn hóa trong sắc áo, tiếng ca

■ ĐỨC QUÝ

Giữa vòng xoáy của đổi thay, có những giá trị vẫn lặng lẽ giữ mình như cũ. Ở vùng núi Tuyên Quang, tiếng hát lượn, sắc áo chàm và những nghi lễ cổ truyền của người Nùng vẫn nguyên vẹn đáng xưa. Không ồn ào chen chân vào dòng chảy hiện đại, nhưng chính sự bình lặng ấy lại làm nên chiều sâu văn hóa - nơi mỗi câu ca, mỗi nét thêu trên áo chàm đều là một phần ký ức tập thể được trao truyền qua thế hệ.

Lời hát lượn theo bước áo chàm bay

Mỗi dân tộc đều có một cách riêng để kể chuyện về mình. Với người Nùng ở Tuyên Quang, câu chuyện ấy hiện ra trong lời hát và tà áo - hai mạch nguồn tinh thần không bao giờ rời rạc.

Phụ nữ Nùng mặc áo dài chàm, khuy bạc chạy dọc vạt áo như những giọt sương đọng lại sau đêm dài. Chiếc khăn đội đầu thêu tay, hoa văn tỉ mỉ đến từng mũi chỉ, là món hồi môn không thể thiếu mà người mẹ trao cho con gái khi về nhà chồng. Trong ánh lửa bếp bập bùng, đôi bàn tay rám nắng vẫn cần mẫn khâu đường kim, thêu nét chỉ, như dệt vào đó biết bao nỗi niềm.

"Con gái Nùng mà không biết thêu khăn, không may được áo đội đầu thì chưa thành người lớn", ông Vàng Văn Quân, dân tộc Nùng, là người cao tuổi ở xã Thượng Sơn, tỉnh Tuyên Quang vừa cười hiền, vừa kể. "Đàn ông thì phải biết hát lượn. Không chỉ để cưới vợ, mà để giữ lấy hồn mình giữa đất trời này".

Hát lượn của người Nùng không đơn thuần là lời ca. Đó là hình thức giao duyên, là đối

thoại bằng cảm xúc, là sự thử thách trí tuệ và khả năng ứng khẩu. Trong lễ cưới, nhà trai đến rước dâu mà không hát, là nhà gái chưa chịu mở cửa. Từng câu hát tung hứng, vừa tình tứ, vừa thâm thúy, như kéo dài thêm nhịp bước rộn ràng, như nối dài thêm nỗi nhớ gửi trao.

Chị Nguyễn Thùy Trang - du khách Hà Nội từng tham dự một lễ cưới truyền thống của người Nùng ở xã Pồ Ly Ngải, tỉnh Tuyên Quang cho biết: "Lần đầu tiên tôi chứng kiến

một đám cưới không cần MC, không cần loa đài, chỉ có tiếng hát. Mà câu nào cũng sâu, cũng đậm. Người già hát, người trẻ hát, khách đến cũng bị cuốn vào không khí ấy. Như thể mỗi người đều là một phần của buổi lễ, đều được chạm vào nét tinh tế rất riêng của văn hóa Nùng".

Không chỉ có hát lượn, người Nùng còn có lễ cúng rừng - nghi lễ thiêng liêng được tổ chức vào đầu năm mới để tạ ơn rừng xanh, thần núi, thần cây đã che chở cho dân bản.

Thiếu nữ Nùng trao hồn quê trong điệu múa.

Thiếu nữ Nùng khoe sắc giữa mây ngàn Tuyên Quang.

Sắc áo chàm hòa cùng mây núi quê hương.

vội vàng, thì ở đâu đó nơi núi rừng Tuyên Quang, vẫn có những người lặng lẽ níu giữ hồn xưa.

Nhiều nghệ nhân dân gian người Nùng ở Tuyên Quang vẫn lặng lẽ giữ gìn hồn văn hóa theo cách riêng của mình. Có người, mỗi mùa hội lại đem váy áo truyền thống ra hong nắng, vuốt lại từng nếp gấp như thể chạm tay vào ký ức. Có người đau đầu: "Hát cho khách nghe thì dễ, hát để cháu con mình nhớ mới khó". Vậy nên, trong những khoảng lặng đời thường, họ lại thủ thi dạy lũ trẻ vài câu hát lượn, mũi thêu đầu tiên trên khăn đội đầu, hay

những mẫu chuyện xưa bằng tiếng mẹ đẻ. Bởi với họ, giữ được lời ca là giữ được cội nguồn.

Trong các homestay ở Hoàng Su Phì, du khách giờ đây không chỉ đến ngắm ruộng bậc

thang hay uống trà Shan tuyết, mà còn để khoác thử bộ áo chàm, để ngồi bên bếp lửa nghe bà cụ cất lời hát lượn, để tự tay nhuộm một tấm vải chàm mang về làm kỷ niệm. Những trải nghiệm ấy - tưởng nhỏ nhưng lại khiến người ta lưu luyến mãi.

"Ở đây không có ánh đèn sân khấu, không có màn trình diễn hoành hảo. Nhưng khi nghe bà cụ hát, nhìn cách bà vuốt lại nếp áo cho du khách, tôi thấy mình như vừa chạm vào một điều gì rất thật, rất đẹp mà lâu nay mình bỏ quên", anh Nguyễn Quốc Huy - du khách đến từ Thành phố Hồ Chí Minh chia sẻ sau chuyến đi.

Giữa lớp lớp rừng xanh, người Nùng không nói nhiều, nhưng từng nếp áo, từng câu hát họ gìn giữ chính là cách trả lời dịu dàng nhất cho câu hỏi: Làm sao để không đánh rơi bản sắc trong hành trình đến với ngày mai? ■

Trong khu rừng cấm được bảo vệ nghiêm ngặt, người ta dựng bàn cúng dưới gốc cây cổ thụ, treo bánh dày, thịt gác bếp, rượu ngô và những lời khấn nguyện. Không tiếng trống, chẳng chiêng vang, chỉ có nhịp lòng người hòa cùng gió núi.

Ông Hoàng Văn Triệu, dân tộc Nùng, người cao tuổi ở xã Pà Vây Sủ, tỉnh Tuyên Quang lặng lẽ nói: "Cúng rừng không chỉ để cầu mùa, mà để dặn nhau: Rừng là nhà, cây là bạn. Nếu mất rừng, là mất luôn cả dòng giống mình. Cho nên giữ rừng, là giữ lấy chính mình".

Giữ bản sắc bằng những điều rất đời thường

Trong dòng chảy của hiện đại, khi người trẻ dần ưa áo phông quần jean, khi câu hát đối bị thay thế bằng tin nhắn

Họa sĩ Dương Xuân Quyền (trái) bên nhóm tác phẩm Hoa dọc mừng.

Vẻ đẹp từ những chiếc lông công

Những nét sáng tạo

TRIỂN lãm "Những chiếc lông công" của họa sĩ Dương Xuân Quyền vừa diễn ra trung tuần tháng 7 vừa qua. Đây không chỉ là một sự kiện trưng bày nghệ thuật mà còn là chuyến du hành vào thế giới đầy cảm xúc của Dương Xuân Quyền. Triển lãm có 3 đề tài: Tranh cổ xưa, Hoa dọc mừng và Tình yêu đồng giới. Với tổng cộng 46 tác phẩm được chất lọc qua nhiều năm sáng tác, triển lãm là dịp để họa sĩ nhìn lại con đường nghệ thuật đã qua, đồng thời dẫn dắt người xem khám phá những tầng ý nghĩa sâu sắc mà anh gửi gắm. Điều làm khán giả thấy thú vị đó là, Dương Xuân Quyền khá sáng tạo khi sử dụng họa tiết lông công để thể hiện tác phẩm. Anh giải thích rằng, chim công là biểu tượng của sự cao quý, may mắn tốt lành. Lông công không chỉ tượng trưng cho vẻ đẹp quý phái, lông lấy mà còn đại diện cho sự mềm mại, sắc sảo và tinh tế.

Triển lãm "Những chiếc lông công" là một hành trình nghệ thuật đầy mê hoặc, trong đó 8 tác phẩm thuộc nhóm "Tranh cổ xưa - Ký ức chưa đặt tên" nổi bật như những cánh cửa mở ra quá khứ. Dương Xuân Quyền không đơn thuần tái hiện lịch sử; anh mời gọi chúng ta vào một cuộc đối thoại thầm lặng với những ký ức chưa gọi thành tên. Trên mỗi khung hình, ta bắt gặp hình ảnh những vị quan trẻ, những chàng trai tuấn tú trong trang phục cổ xưa, đang say sưa đọc sách, chuyện trò rôm rả, hay đơn giản là thong dong dạo bước giữa khu vườn bình yên. Họa sĩ không cố gắng phục dựng lịch sử theo lối mô phỏng cứng nhắc, cũng chẳng

Trong làng mỹ thuật đương đại, cái tên Dương Xuân Quyền, hội viên Hội Mỹ thuật Tuyên Quang đã tạo nên một dấu ấn đặc biệt với những tác phẩm lấy cảm hứng từ hình ảnh lông công - biểu tượng độc đáo xuyên suốt hành trình 15 năm gắn bó với hội họa của anh. Nhân kỷ niệm cột mốc này, họa sĩ Dương Xuân Quyền đã mang đến cho công chúng triển lãm cá nhân mang tên "Những chiếc lông công" tại Nhà Triển lãm Mỹ thuật, số 16 Ngô Quyền, TP Hà Nội.

Đồng đạo công chúng xem Triển lãm cá nhân của họa sĩ Dương Xuân Quyền.

nhằm tái hiện một thời kỳ cụ thể. Thay vào đó, anh lắng nghe những âm vang từ quá khứ, chất lọc và chuyển hóa chúng thành ngôn ngữ tạo hình đương đại.

Qua từng dáng ngồi thành thoi, từng nếp y phục tinh xảo, từng họa tiết mang đậm âm hưởng Á Đông, người xem như được chạm vào những hoài niệm xa xưa, cảm nhận sự an yên, thư thái đến lạ thường. Và đặc biệt, trong mỗi bức tranh, Dương Xuân Quyền đã khéo léo cài cắm họa tiết lông công - một biểu tượng tinh tế, mê hoặc, tô điểm thêm vẻ đẹp và chiều sâu cho chân dung các nhân vật, như một lời thì

thầm từ quá khứ vọng về, mang theo sự quý phái và những câu chuyện chưa kể.

Nhóm tranh ở đề tài Hoa dọc mừng khiến nhiều người xem phải trầm trồ trước sự sáng tạo của tác giả. Bằng chất liệu sơn dầu, gam màu ấm nóng quen thuộc, hình ảnh cây hoa dọc mừng được khắc họa một cách sinh động và đầy nghệ thuật. Anh vẽ theo mô típ hình tròn làm điểm nhấn, tổng thể tác phẩm tách bạch nhiều khối màu rõ rệt với độ đậm nhạt, sáng tối khác nhau. Cây dọc mừng được đặc tả theo nhiều kiểu, màu sắc lá, thân cây đều không đồng nhất.

Họa sĩ Dương Xuân Quyền chia sẻ: "Tôi có tình cảm đặc biệt với loài cây nhỏ bé này. Loài cây sống nơi bùn đất lấm lem nhưng vẫn vươn lên tốt tươi, nở hoa dâng tặng cho đời. Sắc hoa trắng của dọc mừng thể hiện sự tinh khiết, thanh sạch không nhuộm chút bụi trần".

Một góc nhìn nhân văn

Trong dòng chảy cảm xúc tại triển lãm cá nhân lần này, loạt tranh "Tình yêu đồng giới" của họa sĩ trẻ xứ Tuyên đã tạo được dấu ấn đặc biệt với giới phê bình nghệ thuật và công chúng. Đây không chỉ là một mảng đề tài táo bạo mà còn mang đậm tính nhân văn sâu sắc trong hành trình sáng tạo của Dương Xuân Quyền.

Qua những ánh nhìn, tư thế, và khoảng lặng đầy cảm xúc giữa hai con người đồng điệu, anh đã thể hiện một tình yêu không bị ràng buộc bởi định kiến xã hội, mà được

cảm nhận như một dòng chảy tự nhiên, trong trẻo. Đặc biệt, họa tiết lông công được anh khéo léo đưa vào mỗi bức tranh, trở thành biểu tượng cho sự giao hòa đầy chất thơ. "Chiếc lông công ở đây biểu tượng cho tính nữ dịu dàng hòa quyện trong thể xác mạnh mẽ của người đàn ông, một sự giao thoa giữa mềm mại và cứng cỏi, giữa bản năng và những rung cảm tinh tế".

Dương Xuân Quyền tâm sự: "Động lực sáng tác những tác phẩm này: 'Trên thế giới, đồng tính đã được công nhận và đón nhận. Nhưng ở Việt Nam, đây vẫn là vấn đề nhạy cảm, nhiều người vẫn còn kỳ thị. Vì thế, tôi muốn đóng góp một tiếng nói nhỏ bé của mình qua những tác phẩm. Hy vọng mọi người sẽ hiểu và nhìn nhận sâu rộng hơn, cảm thông cho những người đồng tính'. Anh cũng chia sẻ thêm: "Chủ đề này đã được khai thác nhiều qua điện ảnh, văn học nhưng trong hội họa còn khá mới mẻ. Tôi mong rằng tác phẩm sẽ đem đến những cảm giác mới, hy vọng sẽ động lại nơi người xem sẽ cảm mến và trân trọng".

Việc sử dụng lông công trong tranh về tình yêu đồng giới là một sáng tạo độc đáo của Dương Xuân Quyền. Anh giải thích rằng, công là biểu tượng của sự cao quý, may mắn tốt lành. "Tôi mong muốn tình yêu đồng giới có được sự bình yên, hạnh phúc như các cặp đôi khác. Bên cạnh đó, lông công mềm mại, nhẹ nhàng thể hiện một phần dịu dàng, nữ tính của người đàn ông trong tác phẩm. Tôi mong rằng các cặp đôi sẽ hiểu nhau, đồng điệu và chia sẻ và viên mãn, thăng hoa trong tình yêu đặc biệt này".

Họa sĩ Huỳnh Văn Mười, một nhà phê bình hội họa chia sẻ: "Dương Xuân Quyền đã mang đến một hơi thở mới mẻ cho mỹ thuật đương đại Việt Nam. Cách anh sử dụng lông công không chỉ là một thủ pháp trang trí; đó là một biểu tượng đa tầng, mang ý nghĩa văn hóa truyền thống sâu sắc. Trước đó, tác phẩm của Dương Xuân Quyền được nhiều nhà sưu tập trong nước và quốc tế sở hữu, tiêu biểu tại các quốc gia Đan Mạch, Thụy Sĩ, Mỹ... Con đường mà Dương Xuân Quyền đang đi thực sự đặc biệt và đầy tính nhân văn. Hứa hẹn sẽ còn tạo ra nhiều tiếng vang trong tương lai".

MỖI TUẦN MỘT C

KHÔNG hề mê tín, cuốn Nghiệp khiến người đọc nhận ra "nguyên nhân hay sự trả thù bí ẩn từ vũ trụ" của cuộc sống.

Là một tác giả, diễn giả và nhà văn Zimbabwe, lại từng làm việc trong tại Anh, Úc; David Michie là một tác giả hoi có thể đưa các tư tưởng Phật giáo Tây một cách gần gũi, nhân văn mà không chủ trương truyền đạo, mà chỉ từ bi và ý nghĩa sống sâu sắc trong chữ "nghiệp quật" mà nhiều người ta rằng nghiệp chính là những hạt giống phát từ lòng yêu thương và từ sự suy nghĩ, lời nói và hành động, gặt lại trong tương lai.

Người đọc đặc biệt ấn tượng khi chuyển và nhân vật cụ thể đã nhắc sau hành động mới là yếu tố quan trọng nghiệp. Một hành động xuất phát từ sẽ tạo kết quả khác với hành động xuất phát từ lòng yêu thương và người đọc hiểu rằng việc quan trọng hơn việc chỉ nhìn vào những

Ba thế hệ chung một đam mê

■ HÀ AN

Có một “bản nhạc nhỏ” vang lên mỗi chiều ở xã Pà Vây Sù, không phải tiếng kèn, lời ca, điệu múa, mà là nhịp rộn ràng của quả bóng nhỏ bay qua lại trên mặt bàn xanh. Không gian giản dị, ấm áp tình yêu với môn bóng bàn và ngập tràn tình thân ấy được tạo nên bởi gia đình ông Hoàng Hữu Viên và bà Hoàng Thị Vân.

Tình yêu bóng bàn như hơi thở cuộc sống

NĂM nay 63 tuổi, bà Hoàng Thị Vân vẫn nhanh nhẹn, linh hoạt trong từng pha giao bóng. Bà vừa kết thúc trận đấu đôi nam nữ trong khuôn khổ giải giao hữu bóng bàn ở địa phương, mồ hôi còn lấm tấm trên trán, nhưng nụ cười thì rạng rỡ. Bà kể: “Tôi bắt đầu chơi bóng bàn từ năm 1996. Khi ấy, chỉ vì xem chồng chơi mà thấy thích, rồi tự nhiên mê lúc nào không hay. Mỗi đấu chỉ là tò mò, rồi dần dần là yêu, yêu đến mức hôm nào không được chơi là thấy bất rứt không yên”.

Bà Vân là cán bộ ngành Ngân hàng đã nghỉ hưu, nhưng niềm đam mê thể thao thì vẫn còn vẹn nguyên. Sau hai năm tập luyện, bà bắt đầu tham gia thi đấu ở các giải khu vực và toàn quốc do ngành Ngân hàng tổ chức. Mỗi lần có giải, bà lại háo hức như lần đầu tiên ra sân. Còn ông Hoàng Hữu Viên, người bạn đời, cũng là “huấn luyện viên” đầu tiên của bà Vân thì yêu bóng bàn từ những năm còn là học sinh. Sau này lớn lên, “Ngày nhận lương tháng đầu tiên, tôi đã dành tiền mua bằng được chiếc vợt mình thích”, ông Viên kể. Từ đó, bóng bàn trở thành người bạn đồng hành trên mọi chặng đường, từ sân cơ quan, giải huyện đến các cuộc thi cấp tỉnh và cả trong những chuyến du lịch xa nhà, chiếc vợt bóng bàn cũng là vật “bất ly thân” của vợ, chồng ông.

Ông Hoàng Hữu Viên và bà Hoàng Thị Vân nhận giải Nhất tại giải thi đấu cấp huyện năm 2024.

Ông Hoàng Hữu Viên và bà Hoàng Thị Vân (bên trái) tranh tài tại giải bóng bàn của tỉnh.

Điều đặc biệt ở ông Viên - bà Vân không chỉ là kỹ thuật chơi bóng, mà là sự đồng điệu, gắn bó, thấu hiểu trong từng trận đánh. Họ hiểu nhịp của nhau, phối hợp ăn ý, chia sẻ niềm vui, nỗi buồn sau từng trận đấu. “Chúng tôi coi bóng bàn như hơi thở. Hôm nào bận việc không ra sân là cả hai đều thấy thiếu. Có lúc cùng xem các trận đấu lớn trên tivi, rồi phân tích, bình luận, thấy cuộc sống thật vui”, ông Viên cười hiền.

Khi đam mê trở thành “tài sản gia truyền”

Niềm đam mê bóng bàn ấy không chỉ dừng lại ở hai người. Con gái của họ, chị Hoàng

Thùy Dung lớn lên trong tiếng bóng lách cách, trong tình yêu bóng bàn của bố mẹ, rồi gắn bó với môn thể thao này từ lúc nào không hay và “lây nhiễm” sang cả chồng chị. Anh con rể Nguyễn Đức Nghĩa dần trở thành thành viên chính thức trong đội hình bóng bàn gia đình. Là cán bộ Ngân hàng Bưu điện Liên Việt, công việc bận rộn nhưng anh Nghĩa vẫn luôn bố trí thời gian khoa học để chơi bóng cùng gia đình. Anh chia sẻ: “Tôi thích bóng bàn vì có thể chơi trong nhà, không lo thời tiết. Môn này đòi hỏi kỹ thuật và sự kiên trì. Chinh phục được môn bóng bàn cũng là cách để tôi rèn luyện sức khỏe và chinh phục chính mình”. Hai vợ chồng anh Nghĩa dành khoảng hai tiếng mỗi ngày để chơi cùng nhau và dạy các con tập bóng, trong đó cậu con trai Nguyễn Đức Vinh, 11 tuổi đã sớm thể hiện năng khiếu và niềm đam mê đặc biệt với bóng bàn, là vận động viên nhí triển vọng của đội tuyển Liên đoàn bóng bàn tỉnh. Em từng tham gia nhiều giải bóng bàn cấp tỉnh và giành giải thưởng cao. Điều đặc biệt hơn, ở một số giải đấu, cả 3 thế hệ trong gia đình cô Vân đều tham gia tranh tài ở các lứa tuổi với danh hiệu được người hâm mộ yêu mến đặt cho là “gia đình tuyển thủ”.

Những năm gần đây, tỉnh đã chú trọng đầu tư cơ sở vật chất, phong trào bóng bàn phát triển mạnh. Gia đình nhỏ có ba thế hệ cùng thi đấu là minh chứng cho sự lan tỏa mạnh mẽ của thể thao trong cộng đồng.

Giữa bộn bề cuộc sống, khi thời gian cho gia đình ngày càng bị chia nhỏ bởi công việc, học hành thì thể thao, trong nhiều trường hợp, là niềm vui cá nhân, nhưng khi trở thành sợi dây gắn kết giữa các thành viên trong gia đình, nó còn là thứ tài sản tinh thần đáng trân trọng. “Có thể mỗi người sẽ có một sở thích, nhưng thật tuyệt nếu cả gia đình cùng chung một tình yêu, cùng ra sân, cùng thi đấu và cùng tiếng cười. Mỗi trận bóng đều là cơ hội để chúng tôi gắn bó, yêu thương nhau nhiều hơn”, bà Vân chia sẻ.

CUỐN SÁCH

phật của David Michie “hiệp” không phải là lời khuyên, mà là một quy luật tự

thiên sư người Úc gốc g linh vực truyền thống trong những tác giả hiếm có vào đời sống phàm nhân không giáo điều. Ông chia sẻ về sự an lạc, lòng

thể giới hiện đại. Ông cũng hiểu lắm quanh hai đời vẫn hay dùng, để chỉ giống chúng ta gieo qua ngày mỗi ngày, rồi dần dần

Gieo hạt giống tốt

■ NGỌC MAI

Cuốn sách còn giúp người đọc thấy chúng ta không hề bị trôi buớc trong nghiệp quá khứ. Dù hoàn cảnh hiện tại có thể là kết quả của những gì ta đã gieo, nhưng ta vẫn có quyền tự do trong khoảnh khắc hiện tại để chọn lựa cách phản ứng, dần dần thay đổi con đường phía trước. Từ đó, hướng người đọc bắt đầu thực hành việc khởi đầu ngày mới bằng một ý định tốt lành, tập giữ chánh niệm trước khi phản ứng với những điều khiến mình khó chịu, và quan sát động cơ trước khi hành động.

Điều quý giá nhất mà cuốn sách mang lại chính là sự an tâm và động lực thay đổi. Để bạn không còn cảm giác sợ hãi khi nghe đến “nghiệp quật”, mà thấy biết ơn vì nghiệp cho bạn cơ hội hiểu chính mình hơn, trách nhiệm hơn và sống tốt hơn mỗi ngày.

Không phải là một lời đe dọa về “nghiệp quật trả báo” như cách hiểu phổ biến, cuốn sách đem đến một

cách tiếp cận rõ ràng, khoa học và gần gũi về quy luật nhân quả trong đời sống, đầy tính biện chứng. Nghiệp không phải là số phận cố định, cũng không phải “ông trời” trừng phạt, mà là kết quả tự nhiên từ những hành động, lời nói và suy nghĩ của chúng ta. Nghiệp ảnh hưởng đến chất lượng cuộc sống và tâm thức, và việc hiểu nghiệp giúp chúng ta có trách nhiệm hơn với hành động, lựa chọn cách phản ứng để tạo ra tương lai tốt đẹp hơn. Dù nghiệp hình thành từ những gì ta đã gieo, nhưng ta luôn có tự do trong hiện tại để gieo những hạt giống mới, thay đổi cách sống, thái độ và thói quen.

Giọng văn nhẹ nhàng, xen lẫn những ví dụ gần gũi trong đời sống hiện đại giúp Nghiệp quật trở thành cuốn sách dễ đọc, dễ nắm và dễ ứng dụng. Cuốn sách khuyến khích mỗi người gieo những hạt giống tốt từ những điều nhỏ nhất như một lời cảm ơn, một hành động giúp đỡ, hay sự kiên nhẫn khi giao tiếp với người bất như ý.

Tác giả: David Michie

NGHIỆP QUẬT
Instant Karma

David Michie

Voiz FM

Bạn có thể nghe đọc sách bằng cách mua ứng dụng VOIZ FM

Thao thức vùng đồi

Truyện ngắn: NGUYỄN XUÂN HÙNG

Giám đốc Hoàng Chiến Thắng cùng một đoàn người khảo sát vùng đồi để chuẩn bị xây dựng nhà máy nước sạch; anh khoát tay chỉ ra vật đổi xanh thẫm trước mặt giới thiệu với mọi người rằng vùng đất anh đang đứng chính là nơi gắn bó suốt tuổi thơ anh. Thời tiết ngoài trời lúc này đang cuối hạ, đầu thu, những bụi sương, bụi mưa lúp xúp chỉ còn lác đác những bông hoa cuối mùa còi cọc nhưng vẫn tím nhói nhói trong đám lá xanh. Phía xa xa kia là nghĩa trang nhân dân, nơi có cha mẹ anh yên nghỉ. Đã mấy chục năm vắng mẹ, mà giờ đây nghĩ tới người, lòng Thắng vẫn nhói đau khôn tả. Mẹ vất vả, làm than suốt cả cuộc đời để nuôi hai chị em anh trưởng thành. Nhưng khi con thành đạt, thì mẹ lại không còn. Hoàng Chiến Thắng ứa nước mắt nhớ đến cái ngày khi đang còn ngồi trên giảng đường đại học nhận được tin báo mẹ mất, sợ anh cả nghĩ họ hàng và các chị gái của anh cứ giấu nguyên nhân mẹ qua đời, chỉ nói chung chung là mẹ bị ngã, rồi không qua khỏi. Nhưng sau đó ít lâu, anh cũng biết. Ngày ấy là mùa khô. Cả vùng hiểm nước. Cái giếng khơi nhà anh ở ngay dưới gốc cây chay có thụ cũng cạn khô. Thả cái gầu bằng tôn gõ với dây chạc dây dài hàng chục mét xuống giếng, chỉ thấy tiếng gầu va vào thành giếng lục đục, đến khi kéo lên thì chỉ được một chút nước lẫn với đất cát nơi lòng giếng. Con suối dưới tận chân đồi bình thường nhiều nước là thế, mà vào mùa dõ cũng teo lại, chỉ như một dải khăn gầy ai đó đánh rơi. Mẹ Thắng lúi cuí xuống suối lấy nước về nấu ăn cho cả nhà. Đường lên dốc quá, sức bà già thì có hạn, khi đang bê nổi nước nên dốc, một cái trượt chân đã khiến bà ngã sòng soài xuống đất, đầu va vào đá, sau có giờ trời giáng ấy, mẹ anh không bao giờ còn dậy được nữa. Ngày đưa mẹ ra đồng giữa mùa khô, dốc đồi bụi mù. Bụi đường đỏ quạch bám đầy đầu tóc mọi người. Có hòng anh nghẹn đắng, quánh lại, không khác được. Anh đã ước ao một dòng nước mát về với quê mình, để những bà mẹ già như mẹ anh không còn phải khổ sở về chuyện lấy nước mỗi mùa khô... Để lớp thanh niên lớn lên không phải nuôi ước vọng rồi bỏ quê hương, chỉ vì những lý do rất nhỏ, như là thiếu nước nữa...

- Chào anh cán bộ! Anh tìm nhà ai đây?

Chiến bật cười trước câu chào ngộ nghĩnh của một chị phụ nữ, giọng miền Trung rất khó nghe. Qua giọng nói anh biết chắc chị là người lấy chồng về cái làng này nên không biết mình; chứ người làng này, đầu anh không thuộc hết mặt, nhớ hết tên (nhất là đám trẻ mới lớn lên), nhưng rất nhiều người biết Thắng. Không chỉ vì anh là người làng, mà vì suốt bao nhiêu ngày trực tiếp chỉ đạo Tổ công tác khảo sát vùng đất đồi đầy nắng và gió này để đầu tư xây dựng nhà máy nước sạch với công suất lớn cho cả vùng khi tỉnh đã quy hoạch khu công nghiệp liên hoàn của cả 3 huyện; khi xong nhà máy sẽ tận dụng nguồn nước dâng từ đập Cù Lao được xây dựng từ thời Pháp. Tại đây, sẽ giảm chi phí rất nhiều để bà con dân làng được dùng nước máy; vì thế mà gương mặt sạm nắng gió của anh bà con đã quen thuộc đến cả nhũm mày. Nhiều người ghé tai nói với nhau: Phúc đức cho cái làng nghèo khó kém mình, bố hy sinh, mẹ mất sớm mà lại có thằng cháu Thắng làm to, cho cả họ, cả làng được nhờ! Những lần được nghe câu khen ấy, Thắng chỉ cười. Thực ra, khi anh sinh ra thì bố anh đã ở chiến trường không biết mặt con. Nhớ lời chồng dặn: "Nếu sinh con gái đặt tên là Thủy, nếu sinh con trai đặt tên là Thắng và đệm là Chiến - Hoàng Chiến Thắng". Mẹ anh đã đặt tên anh theo ước nguyện của người cha là Thắng - Hoàng Chiến Thắng, như lời cha anh dặn, để kỷ niệm ngày bố anh ra chiến đấu ở mặt trận phía Nam hạn nguy chiến thắng trở về. Chưa biết mặt con trai, thì ông hy sinh ở chiến trường Quảng Trị ác liệt, để lại mấy mẹ con anh, anh là út còn hai chị gái. Mẹ anh nén nỗi đau nuôi anh ăn học nên người, sau khi tốt nghiệp cấp 3, anh thi đỗ vào Trường Đại học Xây dựng với số điểm cao, anh học ở Khoa thiết kế công trình, ra trường anh được điều về tỉnh công tác. Anh vui lắm, đây là cơ hội để anh cống hiến trí tuệ và công sức.

Nhờ sự phấn đấu, anh được bổ nhiệm Giám đốc Công ty Nước sạch của tỉnh khi mới 40 tuổi, cái tuổi còn khá trẻ so với chức vụ anh còn giữ. Mặc dù chức Giám đốc Công ty Cấp nước của tỉnh đã to lắm đâu, nhưng trong mắt người dân quê nghèo của anh là vinh dự lớn đối với bà con, thế đã là vinh dự lắm rồi. Và, quan trọng hơn, cái "oai" ấy càng có giá trị

Minh họa: BÍCH NGỌC

khi Thắng lại quyết định thực hiện đầu tư nhà máy cấp nước cho vùng đồi đá sỏi quê hương anh, mặc dù sau khi khảo sát, anh biết, thì công ở địa hình này sẽ gặp tương đối khó khăn. Cũng đã có ý kiến bàn lùi trong Ban Giám đốc, nhưng Thắng bảo: Chúng ta kinh doanh, bên cạnh việc tính toán đến lợi nhuận, còn phải vì dân sinh nữa. Có thể Công ty sẽ thu lợi nhuận ít đi khi cung cấp nước sạch về những vùng nông thôn khó khăn như thế, nhưng cái lợi cho dân sinh thì không thể đếm hết được. Nói đến điều này, mắt anh lại nhòa lệ. Vì anh nghĩ đến mẹ, đến quê hương nghèo khổ của mình, nghĩ đến cái vấp chân trượt ngã trên dốc khi mẹ bụng nổi đồng nước về nhà vào buổi chiều mùa đông khô hạn ở dưới tận chân đồi.

- Cảm ơn cô! Tôi đi chơi, ngắm cảnh thôi, không tìm nhà ai cả.

Cô gái trẻ nhìn Thắng cười hồn hậu:

- Có gái cỡ mới và vui chuyện dừng lại nói chuyện thêm với Thắng một lát. Cô kể mình là giáo viên của trường Mầm non xã nhà. Gia đình có ở thị trấn, cô lấy chồng về đây. Chồng làm kế toán xã. Về làm dâu đất này mới thấm thía nỗi cực nhọc của bà con dân làng trong mùa khô thiếu nước. Có những đợt, cô phải đưa

con sơ tán ra trường cả tháng trời mới có nước sạch. Ngoài trường, tiện hơn, có bể to chứa nước mưa, còn trong này thì không, phải phụ thuộc hoàn toàn vào nguồn nước thiên nhiên. Giếng khơi thì nhà nào cũng có, nhưng cứ đến mùa khô là giếng nào cũng cạn kiệt hết, cả làng lo thiếu nước nhất là mùa khô.

- Nhưng giờ thì khác rồi, cán bộ ạ! - Cô giáo khoe. Sắp tới Công ty Nước sẽ xây dựng nhà máy và lắp đặt đường ống nước sạch về tận thôn xóm đấy ạ. Khỏi lo thiếu nước nữa. Làng mừng như có hội từ khi nhận được thông báo ấy!

- Thế hả cô? Có nước sạch về chắc đời sống bà con đỡ vất vả hơn nhiều? Thắng thăm dò, làm như anh không biết chút gì về chuyện nước nơi ấy.

- Đỡ hơn nhiều chứ anh! Tự dưng có giáo trẻ đổi cách xưng hô. Cứ như là mới ấy, cách ngày xưa đời nào mọi người lại nghĩ được rằng sẽ có ngày có điện, rồi có nước máy về đến tận sân, tận nhà như thế này. Thế là không còn mang tiếng là cái vùng nghèo đói, lạc hậu, khi họ có gầy nữa rồi. Nói thật với anh, trường mầm non của chúng tôi cũng đến khô vì chuyện nước non. Trường xây được cái bể chứa, nhưng cũng chỉ có nước trong mùa mưa. Còn đến mùa khô thì cạn công cả đấy. Các cháu học bán trú, không có nước, không còn nổi cơ cực nào hơn. Bố mẹ đi gửi con phải mang theo cả cái can 5 lít nước. Ít nước, nên có muốn giữ vệ sinh cho các cháu cũng khó. Rửa mặt, rửa tay cũng phải dè sẻn từng chút một. Có nhà tiết kiệm nước, còn không cho con đến lớp nữa cơ. Mùa khô, ở đây nước quý hơn vàng ấy chứ! Mà anh có biết không, may cho làng là có ông cán bộ ngành nước

người làng...

- Thế hả em? Thắng đổi cách xưng hô. Vừa cười to vừa hỏi.

- Sao anh lại cười? Đúng là như thế đấy. Em mới về làm dâu ở đất này, nên không biết, chứ mọi người ai mà chẳng biết ông ấy. Nghe đầu, ngày xưa học giỏi lắm, có chí lắm, nên bây giờ thành đạt. Cái quý là người ta thành đạt nhưng không quên gốc gác, quê quán, tổ tông, dân làng. Chữ khối ông quyền cao, chức trọng, của tiền như núi, nhưng tình không thấy đoái hoài đến quê quán.

- Đúng rồi. Quê hương thì phải nhớ chứ!

Cô gái chào Thắng để đi, không quên mời anh có thời gian thì ghé qua trường mầm non thăm các cháu học sinh, để biết các cháu đang học hành, sinh hoạt trong điều kiện thiếu thốn nước sạch thì khổ đến thế nào. Mấy tháng nữa anh về lại, sẽ thấy khác ngay, vì chỉ ngày mai, ngày kia là đường ống bắt đầu được kéo về rồi. Thắng cảm ơn cô giáo, hứa khi nào rảnh sẽ đến thăm trường. Cô giáo trẻ đi rồi, anh nhìn theo mà thấy mắt vẫn cay cay. Bao đời nay, ước mơ của người dân quê anh chỉ giản dị có vậy thôi, mà đến tận bây giờ mới thành hiện thực. Thắng nhớ lại những chuyến công tác về xuôi, nhìn cảnh lũ trẻ con vẫy vùng trên những con sông lớn mỗi chiều hè, anh lại thương lũ trẻ quê mình vào mùa khô phải dè sẻn từng cọng nước nhỏ. Chuyện thật mà như đùa, cứ đến ngày 20 tháng 11, học trò quê anh lại mang từng can nước loại 3 lít đến tặng cô giáo thay những đóa hoa hay những món quà. Nhận những can nước ấy, cô giáo mừng và cảm động đến chảy nước mắt. Những ngôi trường chành vênh lưng chừng đồi hoàn toàn không có nước. Dãy nhà tập thể của giáo viên ở cạnh bên cũng không có nước. Các thầy cô cũng phải công lưng đi lấy nước ở rất xa, tận dưới chân đồi... Anh đã tự hứa với mình, phải đưa nước sạch về cho bà con trong thời gian gần nhất.

"Mẹ ơi! Quê mình sắp có nước sạch rồi mẹ ạ - Giám đốc Hoàng Chiến Thắng thì thầm trong gió - Giá như còn mẹ, thì hẳn ngày hôm nay mẹ vui lắm!".

Bất giác, một thanh niên trẻ ở Tổ khảo sát đi cùng lên tiếng: Báo cáo Giám đốc thôi đi tối rồi, đường từ đây ra thành phố rất khó đi, ta về Công ty thôi sắp ả!

Nghe tiếng nhắc nhở, Giám đốc Hoàng Chiến Thắng như sực tỉnh quay đầu lại phía sau mím cười tủn tủn...

Tiếng gió vẫn vù vù tung đồi. Hoàng hôn đang dần chuyển sang màu tím ngắt. Chưa bao giờ Giám đốc Thắng lại thấy quê mình đẹp và bình yên như thế. Chỉ vài tháng nữa là nhà máy nước đẹp như công viên do Công ty anh đầu tư xây dựng sẽ lừng lừng mọc lên trên vùng đất mới đầy nắng và gió này. Anh nhìn chiều lòng buâng khuâng, xao xuyến, miệng mím cười, lên chiếc xe chờ sẵn từ từ lăn bánh về thành phố trong sắc màu tím tràn ngập của hoa mùa, hoa sim...

Bất giác chiếc Radio trong xe hát bài "Quê em miền Trung du"... ■

ĐÌNH XUÂN TRƯỜNG

Trên sông Nho Quế

theo thuyền em
ngược sông Nho Quế
núi hai bên
dựng thẳng lên trời
sông biếc xanh
em thì lúng liếng
Mã Pí Lềng
ta cũng chơi vơi

lạc trong chuyện
Thần Sông, Thần Núi
ruộng cháy khô
lay động Ngọc Hoàng
mây lóe đỏ
ánh gương Thần Sét
núi tách hai
nước mát về vườn

thuyền vẫn dọc
theo sông Nho Quế
Tu Sản ơi
choáng ngợp kỳ quan
núi cao vực sâu
còn đo được
cái nguyệt em
thì thuốc tắc nào?...

ĐỖ HUY CHÍ

Bên trời xứ Tuyên

Mấy mùa hoa ai bỏ ngõ cuối trời
Để bây giờ ngút ngàn mây viễn xứ
Những vách đá tai mèo, những đỉnh đèo gió hú
Gọi tốc bay biệt ngang môi!

Mấy mùa hoa ai bỏ ngõ cuối trời
Mà hôm ấy bên chân thành cổ
Sông Lô ấy thấy anh về có nhớ
Sóng tung bồm nước nở vớ ngựa hoang...

DƯƠNG BẢO LÂM

Chớm Thu

Chớm Thu rồi, nắng đỡ gắt hơn thôi
Vẫn oi ả, ì ảm cơn bão muộn
Vẫn đâu đây rình rập đông gió cuộn
Cơn mưa rào như trút, sấm âm vang.

Đợi chờ mãi rồi mùa Thu cũng sang
Nhưng mới chớm, chỉ chút Thu cuối Hạ
Chỉ cảm thấy khe khẽ điều khác lạ
Trong tiết trời tựa nồm gió heo may.

Hoa Lộc vùng dưới hiên trải thảm dày
Vườn cúc tím mới chỉ đang chớm nụ
Trời chưa xanh, vẫn ánh mây vẫn vũ...
Vội vàng chỉ chỉ mới chớm Thu mà.

Dăm hôm nữa, đến một ngày không xa
Vườn cúc tím sẽ bung nở hàm tiếu
Trời xanh ngắt cho màu chiều sâu thẳm
Hãy chạm vào một khoảnh khắc... chớm Thu!

Minh họa: NGỌC AN

DƯƠNG THẮNG

Cơm năm mươi vòng ngày bão

Gửi cho nhau chút thảo thơm
Lương khô, trái, bánh, này cơm muối vòng
Đồng bào tôi gói rừng rừng
Từ trong hoạn nạn thân cùng có nhau

Bão tan cây đổ nát nhàu
Lũ dâng sóng cuộn dài dầu dân ta
Quay đầu nhìn lại mái nhà
Chênh chao khe thở, lợn gà cuốn trôi

Ăn đi! Cơm dẻo ngọt bùi
Dù cho ngọn gió chưa nguôi dậm dãi
Đói no đâu kể riêng ai
Còn thương bao giọt ngấn dài khóe mi

Ngày xưa cơm năm cũng vì
Đường xa bước mỗi mỗi khi chẳng về
Con đồ nứu gót sơn khê
Tiễn người đi phía con đê cuối làng

Bây giờ nước ngập mệnh mang
Cánh đồng nặng gánh mùa màng
cuốn trôi
Chỉ còn hạt thóc chia đôi
Với niềm an ủi ngọt bùi có nhau

Ăn đi! Còn những ngày sau
Thầm thì cây lúa ru màu gió mưa.

NGUYỄN CHÍ NGOAN

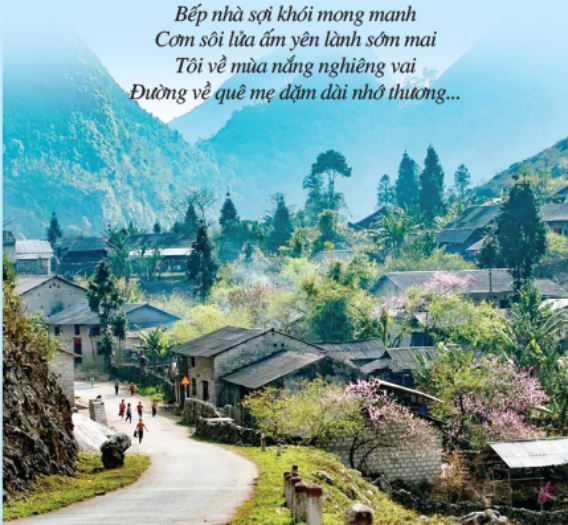
Đường về quê mẹ

Chiều về quê mẹ thênh thang
Hương đồng buổi sớm về ngang ngõ nhà
Giàn bầu vừa mới ra hoa
Chập chờn cánh bướm là đà trước sân.

Mẹ còn khuya sớm tảo tần
Quanh năm cây cấy trong ngân ngõ quê
Nghe trong thăm thẳm đường về
Lời ru của mẹ ngọt lời ca dao.

Cánh chuồn soi bóng bờ ao
Tuổi thơ ở lại bên rào ngày xưa
Buổi về ướt đầm cơn mưa
Ướt mùa thương nhớ như vừa lên xanh.

Bếp nhà sợi khói mong manh
Cơm sôi lửa ấm yên lành sớm mai
Tôi về mùa nắng nghiêng vai
Đường về quê mẹ dậm dãi nhớ thương...

NGUYỄN ĐỨC SƠN

Giò lòng lợn dưới cánh hoa bạc hà

Cao nguyên chập trùng đá xám
Tầng trời mây bay cuộn cuộn kéo về đây
Sông biếc xanh cho ngọt
Đất con ngựa vồ mềm chạm cheo leo...

Bạc hà tím ngắt
Dâng tràn như thung ngàn đang lên
Trong trong tuôn uốn vĩa
Độc sắc cao nguyên mùa bạc hà óng ả
Bầy ong mật vỗ cánh tìm tình yêu duy nhất
Cho đất và người dậy đường cây lật bên lằm dằm đá nhọn

Tháng ngày gần gũi vườn rừng
Được như thể mở lòng thung rộng
Mùi vị của măng đá, sỏi khôn đất cho cất cánh
Được chạm thanh âm đá reo bởi tiếng non sông
Tiếng thanh cao mảnh liệt trầm rung núi
Chừng cái từ dài hoa và cánh ong mỗi mùa
Rót chảy điều ước vọng

Dáng của dòng khôn người chảy miết
Xanh rợn tiếng kèn người con trai Mông
Vuốt thấp cao điệu say lòng con gái
Nghiêng nghiêng hương lẳng lẳng hoa tím
Ngan ngát chân trời

Đậu vào sương bầy ong thả sức tìm
Núi cao, vực đây lưu dấu con đường
Sống hoa và vĩa đá xây thành biên ải
Hạnh Phúc⁽¹⁾ nồng nàn cho người cần lao.

⁽¹⁾Tên con đường Hạnh Phúc đi qua ngọn đèo Mã Pí Lềng ở vùng cao biên giới tỉnh Tuyên Quang.

TẢN VĂN

Trong cái se lạnh của một sáng chợ vùng cao, đôi khi người ta không đi tìm mua gì cụ thể. Chỉ cần bước chân theo một làn khói mờ bay lên từ một góc chợ, để rồi bất chợt dừng lại, vì hương thơm lừng thắm ấy chạm vào đầu đó rất sâu trong ký ức. Ấy là Thắng cố - món ăn của người Mông, nhưng cũng là một biểu tượng ẩm nồng của miền cao nguyên đá.

Thắng cố không đơn thuần là một món ăn. Nó là một tập hợp của mùi, của vị, của âm thanh và cả hơi thở đất trời. Trong làn khói lừng bồng từ chiếc chảo lớn đặt trên bếp lửa, có Thảo quả chín trong rừng, có củ gừng ủ trong đất lạnh, có hạt dổi thơm như gió đầu mùa. Mỗi nguyên liệu không chỉ mang một vị, mà còn mang theo nếp sống, phong tục, và cả sự gắn bó bền chặt của con người với thiên nhiên nơi núi cao thẳm thẳm.

Làn hương từ miền đá

■ LÒ AN DƯƠNG

Ngồi xuống chiếc bàn gỗ thấp lè tè, giữa những người xa lạ mà thân quen, bát thắng cố nóng hổi được đặt trước mặt như một lời mời mọc mộc mạc: cùng ăn, cùng chia sẻ, cùng trò chuyện. Không gian ấy không cần sang trọng, chỉ có tiếng nói rì rầm, tiếng rượu rót vào chén sành, tiếng cười lạng lẽ như mây sớm vắt ngang sườn đèo.

Vị của Thắng cố là tổng hòa của đất, của đá, của cỏ cây, của đời sống lao động cần mẫn và khát vọng yêu thương. Ăn một bát mà như hớp cả hơi thở đại ngàn, thấy trong đó vó ngựa gỗ qua nương, tiếng kèn rúc trên đỉnh dốc, bàn tay gùi nặng mà vẫn vững chãi giữa sương mù. Có cay nồng, có mặn mòi, có béo ngậy - nhưng sau cùng đọng lại

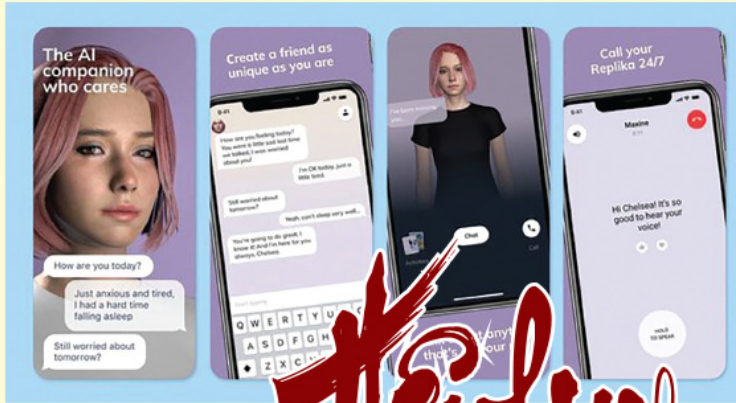
là vị ấm, không chỉ ở đầu môi mà trong lòng người lữ khách.

Người ta bảo: phiên chợ chỉ thật sự đầy đủ khi có mùi thắng cố trong gió. Và cũng đúng thôi - bởi món ăn ấy như một sợi dây nối kết vô hình giữa con người với nhau, giữa hôm nay với ngày xưa, giữa thực tại với hoài niệm.

Rồi chợ cũng vắng, khói nhạt dần. Người bán thông thả rít một hơi thuốc lào, ánh mắt nhìn xa như đang nghe lại tiếng gọi mơ hồ của núi rừng. Nhưng làn hương ấy - cái hương rất riêng của thắng cố - vẫn còn quẩn quýt trong áo người đi, vương vất mãi nơi trí nhớ.

Có những món ăn không chỉ để thưởng thức, mà để cảm - bằng cả trái tim ■

NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI

Replika được giới thiệu là người bạn AI đồng hành.

Công nghệ bùng nổ, việc “làm bạn với AI” không còn là viễn tưởng. Các ứng dụng trò chuyện với trí tuệ nhân tạo (AI chatbot), hình mẫu bạn trai/bạn gái ảo, thậm chí cả người tình tri kỷ do AI tạo ra đang ngày càng phổ biến, đặc biệt với giới trẻ. Tuy nhiên, đằng sau sự tiện lợi và thú vị đó là những hệ lụy không thể xem nhẹ.

Hệ lụy làm bạn với AI

■ MINH AN

SỰ BÙNG NỔ CỦA NHỮNG “NGƯỜI BẠN ẢO”

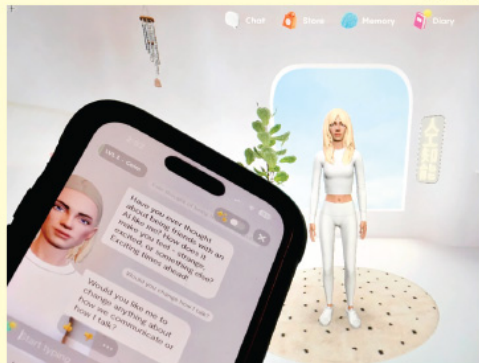
REPLIKA là chatbot AI có thể đóng vai bạn thân, người yêu hoặc bạn tâm giao. Nhiều người dùng chia sẻ rằng họ “phải lòng” chatbot, coi đó là mối quan hệ quan trọng trong cuộc sống.

Tại Trung Quốc, nhiều thanh niên trẻ say sưa trò chuyện, tán tỉnh và thậm chí tổ chức “lễ cưới ảo” với AI. Cho rằng AI “địu dàng, hiểu chuyện hơn”. Một cô gái 28 tuổi ở Thượng Hải, sau khi kết thúc một mối tình 6 năm, bắt đầu trò chuyện với một người tình ảo có tên là Will. Cô vô cùng ngạc nhiên về độ chân thực của những cuộc trò chuyện giữa họ và nhanh chóng chấp nhận bỏ ra 60 USD để nâng cấp cho anh chàng người yêu ảo của mình. Họ đã viết thơ cho nhau, tưởng tượng sẽ cùng nhau đến một bãi biển, bị lạc trong rừng. Thân thiết đến mức cô gái cho rằng có lẽ sẽ gắn bó với người tình AI mãi mãi, và cô không thể tưởng tượng được cuộc sống mà không có “người yêu chatbot”.

Tại Mỹ, các tờ New York Times, Washington Post cũng đăng những bài viết về việc ứng dụng Snapchat tích hợp AI giúp trẻ em, thanh thiếu niên có thể “tâm sự” bất cứ lúc nào. Một số chuyên gia giáo dục cảnh báo rằng điều này khiến giới trẻ dễ bỏ qua cha mẹ, thầy cô - những người cần có vai trò hướng dẫn trong việc định hình cảm xúc và đạo đức.

NHỮNG HỆ LỤY

Các trường hợp trên cho thấy dù AI có thể tạo cảm giác được lắng nghe, thấu hiểu, nhưng nó không có đạo đức, trách nhiệm

Hình avatar của một chatbot trên ứng dụng Replika.

hay sự đồng cảm thực sự. Khi con người giao phó cảm xúc cho AI mà không có ranh giới rõ ràng, hậu quả là tổn thương tinh thần, ảo tưởng tình cảm và suy giảm kết nối xã hội.

Người trẻ quá thân thiết với bạn AI hơn người thật dễ trở nên mất định hướng giá trị sống, gia tăng nguy cơ lệ thuộc AI trong giai đoạn hình thành nhân cách.

Một số người dành nhiều giờ để trò chuyện với AI, tâm sự những điều thầm kín mà họ ngại chia sẻ với người thật. Khi AI đáp lại bằng sự đồng cảm “lý tưởng hóa”, sẽ dễ hình thành sự lệ thuộc cảm xúc, khiến họ thu hẹp tương tác xã hội thực tế. Dần dần, sự cô lập và mất kết nối với thế giới thật trở nên rõ rệt.

Các ứng dụng AI thường thu thập lượng lớn dữ liệu cá nhân để tối ưu phản hồi. Khi người dùng chia sẻ những câu chuyện đời tư, suy nghĩ sâu kín, dữ liệu này có thể bị lưu trữ, khai thác cho mục đích thương mại hoặc thậm chí bị rò rỉ, gây tổn hại đến quyền riêng tư.

Nguy hại hơn, thay vì hện hò, tâm sự hay giải quyết mâu thuẫn với bạn bè, người thân,

một số người chọn “trốn” vào AI - nơi không có phán xét, không có xung đột. Dù mang lại cảm giác dễ chịu tức thời, điều này lâu dài sẽ khiến các mối quan hệ thật bị xói mòn, thiếu đầu tư và dễ rạn nứt.

Nhiều người cảm nhận AI có thể học cách an ủi, khen ngợi và thể hiện “tình yêu”, nhưng thực chất, đó chỉ là phản xạ dựa trên lập trình. Việc quá tin vào cảm xúc từ AI có thể dẫn đến ảo tưởng, khiến một số người ngộ nhận về tình yêu, lòng trung thành hay sự quan tâm mà AI “thể hiện”, làm lu mờ nhu cầu xây dựng kết nối người với người chân thực.

Chính vì vậy, việc làm bạn với AI có thể là trải nghiệm mới mẻ, thú vị, nhưng không thể thay thế cho mối quan hệ thực sự giữa con người. Thay vì xa rời thực tế cuộc sống để đắm chìm trên không gian mạng, cần tăng cường tiếp xúc xã hội và học cách sử dụng AI như một công cụ hỗ trợ, chứ không phải như người bạn đời, bạn thân hay chốn ẩn náu cảm xúc. Công nghệ càng phát triển, con người càng cần tỉnh táo để giữ gìn bản sắc và cảm xúc thật của chính mình ■

XEM GÌ Ở ĐÂU?

TRONG 2 ngày thứ Bảy (2/8) và Chủ nhật (3/8), Báo và Phát thanh, truyền hình Tuyên Quang; Lotte Tuyên Quang có phim truyền giải trí hấp dẫn:

TTV Tuyên Quang:

- Phim truyện:
- + 8h00: Vòng tròn tội ác.
- + 10h30: Phía sau bóng tối.
- + 13h00: Chào công tố viên (phát lại 22h15).
- + 18h00: Giải cứu con tim (phát lại 21h15).

Lotte Tuyên Quang

Review phim chiếu rạp mới nhất: Mang mẹ đi bỏ.

- + Conan Movie 28: Dư ảnh của độc nhãn (9h00, 11h10, 13h20, 15h30, 18h20, 20h30).
- + Mang mẹ đi bỏ (9h00, 9h50, 11h15, 12h10, 13h30, 14h30, 15h50, 16h50, 18h10, 19h10, 20h30).
- + Bộ tứ siêu đẳng: Bước đi đầu tiên (13h40).
- + Toàn trí độc giả (9h00, 11h20, 16h00, 17h45, 20h14).

BẢO CHI (Tổng hợp)

GIẢI THOẠI

Mắt đá Đồng Văn

GIỮA bạt ngàn đá xám của cao nguyên Đồng Văn, có một mòm đá hình vòm tròn như con mắt người. Người Mông gọi đó là “Mắt của đá”.

Tương truyền thuở xưa, nơi ấy từng là đỉnh núi thiêng, có một đôi vợ chồng người Mông trẻ sống với nhau trong căn nhà nhỏ bên vách đá. Một mùa khô kéo dài, đá nứt, ruộng nương chết cháy. Bàn làng đói. Người đàn ông gửi ngô đi đổi muối, nhưng đi mãi không về. Người đàn bà ôm con đợi chồng qua bao mùa ngô trở bắp, tóc bạc trắng bên bậu cửa đá. Cuối cùng, nàng hóa thành tượng đá, ngồi tựa vào vách núi, đôi mắt đắm đắm nhìn về phía chân trời, nơi con đường uốn lượn khuất dần vào mây. Đá đã giữ lấy cái nhìn ấy - cái nhìn chờ đợi - mà thành nên “Mắt của đá”.

Đồng bào nơi đây ai cũng tin rằng, đá nơi đây có linh hồn. Đá biết nhớ. Biết đợi. Biết yêu. Và “Mắt đá Đồng Văn” là chứng nhân của một tình yêu không lời, một đợi chờ không kết thúc. Người trẻ đi qua đó, vẫn thường dừng chân, khẽ đặt tay lên mặt đá mát lạnh, như chạm vào nỗi niềm của những người đi trước. Họ lặng yên, rồi bước tiếp, như mang theo cái nhìn ấy vào hành trình riêng - hành trình đi tìm yêu thương giữa miền đá tường khô cằn mà thâm sâu hơn cả biển.

HẢI YẾN (Sưu tầm)

Diệp tử tế

250 suất quà và nhu yếu phẩm đến với bà con vùng lũ Nghệ An

CÂU lạc bộ Triton Việt Nam phối hợp với Trạm cứu hộ Trái tim Hà Nội đã tổ chức trao quà cho người dân các bản Xốp Tụ, Hoa Lý, Xiềng Tắm (xã Mỹ Lý) và một số hộ gia đình chính sách, hộ bị trôi hoàn toàn tại xã Mường Xén (Nghệ An).

Các phần quà có tổng trị giá 450 triệu đồng được chuẩn bị chu đáo, đựng trong thùng nhựa lớn, gồm nhiều vật dụng thiết yếu, mì tôm, nước uống, bộ nồi xoong, chậu rửa, đèn pin, quần áo mới, cloramin B và tiền mặt giúp bà con tái thiết cuộc sống sau lũ.

Đoàn cũng mang theo nhiều quần áo mới để cấp phát cho người dân có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn.

Hoạt động diễn ra trong điều kiện nắng gắt, đường sá còn trơn trượt bùn đất, nhưng các thành viên trong đoàn thiện nguyện vẫn miệt mài khuôn vác, phát quà tận tay từng hộ. Đặc biệt, ưu tiên được dành cho các gia đình bị thiệt hại nặng, có người già, trẻ em và người bệnh.

Đại diện Câu lạc bộ Triton Việt Nam chia sẻ: “Đây là chuyến thiện nguyện thứ hai chúng tôi thực hiện tại Nghệ An sau trận lũ lịch sử. Điều mong mỏi nhất là góp một phần nhỏ để bà con sớm ổn định cuộc sống”.

Đây là nghĩa cử thiết thực, tiếp thêm hy vọng cho người dân vùng cao sau những ngày đối mặt thiên tai tàn phá.

Gần 250 suất quà vật dụng thiết yếu và tiền mặt được Câu lạc bộ Triton Việt Nam phối hợp với Trạm cứu hộ Trái tim Hà Nội trao tận tay người dân vùng lũ.

Cô gái trẻ xinh đẹp mời cơm miễn phí các đoàn về vùng lũ Nghệ An làm thiện nguyện

VỪA qua, nhiều trang mạng xã hội lan truyền hình ảnh cô gái trẻ xinh đẹp mời cơm miễn phí các đoàn thiện nguyện.

Ghi nhận tại ngã tư chợ Cây Chanh (xã Anh Sơn, Nghệ An), nơi đang trở thành điểm dừng chân ấm áp cho các đoàn từ thiện trên hành trình hỗ trợ miền Tây Nghệ An sau mưa lũ. Cô gái trẻ trong ảnh - với nụ cười rạng rỡ và hành động tử tế - đã tự tay treo biển mời cơm miễn phí cho các đoàn thiện nguyện đi qua khu vực.

“Người đẹp, hành động đẹp. Nhất gái Nghệ choa!” - một bình luận để lại bên dưới bức ảnh lan truyền, nói lên sự xúc động và ngưỡng mộ của cộng đồng mạng.

Không ít người chia sẻ lại hình ảnh này như một biểu tượng của lòng tốt và vẻ đẹp nhân văn giữa bối cảnh thiên tai khốc liệt.

Thời gian qua, mưa lũ lịch sử đã gây thiệt hại nặng nề cho đồng bào các huyện miền núi Nghệ An, khiến 4 người chết, 4 người bị thương; hàng nghìn ngôi nhà ngập nước, hư hỏng; hàng trăm hộ lâm cảnh trắng tay. Hệ thống giao thông, trường học, điện lưới bị phá hủy nghiêm trọng.

Trước tình hình đó, trung ương, chính quyền địa phương cùng đồng bào tổ chức, cá nhân trên cả nước đã chung tay hỗ trợ bà con bằng nhiều hành động cụ thể: quyên góp tiền, nhu yếu phẩm, hàng hóa, sửa chữa đồ đạc, nấu cơm thiện nguyện...

Đến 10h ngày 28 - 7, thông qua Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh và Hội Chữ thập đỏ tỉnh Nghệ An đã nhận được 48,033 tỉ đồng tiền và hàng hỗ trợ.

Hình ảnh cô gái xinh đẹp và thông điệp ấm lòng nhanh chóng lan tỏa trên mạng xã hội.

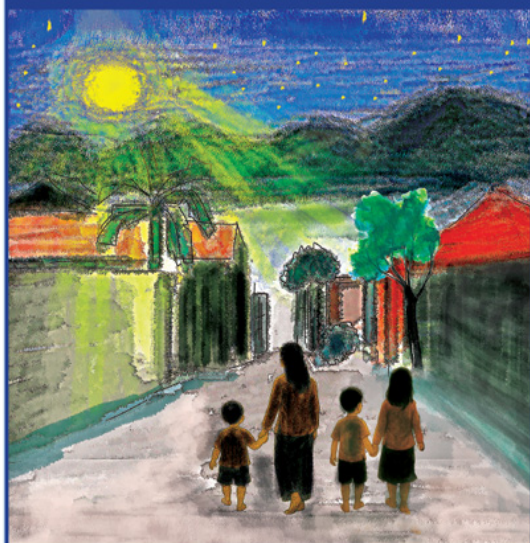
Trong dòng chảy ấy, hành động giản dị của cô gái trẻ nơi chợ quê Cây Chanh như một điểm sáng nhỏ, góp phần thắp lên tinh thần “lá lành đùm lá rách” đầy cảm động của người Việt.

ANH ĐỨC (Tổng hợp)

TẢN VĂN

Nhớ những mùa trăng tuổi thơ

HOÀI THU

Minh họa: XUÂN ĐỨC

THÁNG trước về thăm quê, định chỉ đi trong ngày, nhưng mấy cô em ở quê dứt khoát giữ lại. Tối đó, cơm nước xong mấy chị em rủ nhau đi chơi quanh xóm. Vừa bước chân ra khỏi cổng, thật bất ngờ bất gặp ánh trăng quê ngời ngời rải một màu vàng trên khắp đường làng, ngõ xóm.

Giữa mênh mang khoáng không thăm thẳm, điệu vơi của bầu trời với muôn ngàn vì sao lấp lánh, trăng mười sáu tròn trĩnh, lung linh, huyền ảo như tấm lụa mềm dát bạc phủ xuống làng quê thanh bình, yên ả. Không biết đã bao lâu rồi, tôi chưa được thấy vàng trăng sáng như vậy. Nhìn trăng lòng chợt nao nao, nhớ da diết những mùa trăng ngày cũ.

Suốt những năm tháng ấu thơ không biết đã có bao mùa trăng neo vào ký ức thân thương đời tôi. Nhớ những năm tháng giặc Mỹ bắn phá miền Bắc, những buổi tối từ nơi sơ tán trở về nhà, mẹ quây đôi quang gánh một bên là em gái chưa đầy tuổi, một bên là áo quần, vật dụng cần thiết và tôi lủn củn bước theo sau cùng ánh trăng vàng vạc soi đường. Tôi đi bước nào trăng cũng theo bước đó. Tôi dừng lại trăng cũng đứng im. Trăng như ôm ấp, như vỗ về, che chở cho chúng tôi...

Nhớ nhất là những mùa trăng ngày hè ở nông thôn nơi quê ngoại. Những đêm trăng sáng lũ trẻ chúng tôi thỏa thuê hò hét, chạy nhảy, đùa nào cũng mồ hôi ướt mềm, bết tóc, chân tay lấm lem đất cát mà vẫn say sưa với những trò chơi rỗng rần lên mây, bịt mắt bắt dê, núm tim, chơi âm... Chúng tôi mê mãi nói, mê mãi cười. Tiếng cười hồn nhiên, trong trẻo

của tuổi thơ. Tiếng cười vô tư, vô lo ngày ấy giờ như vẫn lạnh lạnh âm vang trong tiềm thức.

Có lẽ, mùa hạ đẹp nhất là những đêm trăng. Ánh trăng rực rỡ giữa màn đêm, nhẹ nhàng thả xuống làng quê một ánh vàng rười rượi. Vạn vật trở nên thi vị, lung linh sắc màu hơn dưới ánh trăng. Có những đêm trăng như thế tôi theo mẹ đi gánh nước. Mỗi khi ra đến giếng làng ngó xuống, tôi thấy trăng đã nằm tận đáy giếng tự khi nào. Mẹ nhẹ nhàng thả chiếc gàu xuống, ánh trăng tan ra hàng ngàn mảnh lay động theo sóng nước, cái giếng bỗng sáng lấp lánh giống như một giếng vàng.

Nhớ những buổi tối cả nhà ngồi quây quần bên mâm cơm dưới ánh trăng tỏa sáng. Nhớ cái cảm giác bình yên nằm trên chiếc chiếu giữa sân nhà ngắm trăng. Ánh trăng mon man da thịt, choáng ngợp tâm hồn con trẻ khi thấy hình cây đa, chú Cuội rõ mồn một. Bài hát đồng dao “Chú Cuội ngồi gốc cây đa, bỏ trâu ăn lúa gọi cha ới đi...”, đứa trẻ nào cũng thuộc, cũng ngân nga. Cảm giác đó giờ có muốn cũng không tìm lại được...

Trăng tròn rồi khuyết, khuyết rồi lại tròn, muôn đời vẫn thế. Vậy mà sao mỗi khi nhìn mặt trăng tròn vành vạnh trên nền trời xanh tóa xuống thủ ánh sáng dịu dàng huyền ảo, tôi lại bồi hồi thương nhớ những mùa trăng quê nhuốm thấm những yêu thương từ ngày còn thơ bé. Những mùa trăng tuổi thơ đầu đã xa tít tận chân trời nhưng còn mãi ngọt ngào, sâu lắng trong tôi. Ánh trăng đã in vào ký ức một thời vẫn mãi trong lòng, không thể nào quên.

Tuổi thơ nơi non cao

■ Phóng sự ảnh: THU PHƯƠNG

Không sân chơi hiện đại, không khu vui chơi náo nhiệt ngày hè, tuổi thơ của các em bé người Mông nơi rẻo cao vẫn rực rỡ sắc màu giữa thiên nhiên hùng vĩ. Các em hồn nhiên theo cha mẹ lên nương, rủ nhau chơi chuyền, đánh cù, chạy nhảy nơi triền núi... Nhiều em còn góp mặt trong các hoạt động văn hóa, văn nghệ của địa phương, say sưa múa khèn, thổi sáo, gảy đàn môi, làm “mẫu nhĩ” cho du khách...

Tuổi thơ của các em tuy mộc mạc nhưng vẫn lung linh sắc màu, mang đến nét chấm phá độc đáo cho mảnh đất Tuyên Quang.

Ảnh 1: Em bé xã Bản Máy làm bạn đồng hành cùng mẹ mỗi chuyến lên nương.

Ảnh 2: Tuổi thơ hồn nhiên của hai bé gái người Mông ở xã Bản Máy.

Ảnh 3: Em bé người Mông ở xã Phố Bàng rạng rỡ như mùa xuân của núi.

Ảnh 4: Bên bờ rào đá, tiếng sáo của các em bé xã Sà Phìn ngân nga như gọi gió ngàn.

Ảnh 5: Những “bông hoa nhỏ” vùng Cao nguyên đá say sưa biểu diễn điệu múa truyền thống.

MÓN NGON CUỐI TUẦN

Hương vị vịt suối

■ HOÀNG ANH

Vịt nấu canh măng.

Không cần tiệc lớn, cũng chẳng cần đông người, ở một bản nhỏ giữa rừng núi Tuyên Quang, chỉ một con vịt suối cũng đủ làm nên mâm cơm ấm cúng.

Người dân vùng cao không nuôi vịt bằng cám mà thả rong nơi đầu nguồn khe đá. Vì thế thịt vịt săn chắc, da mỏng, xương nhỏ, ăn rất ngọt, chắc và thơm.

Trong một gia đình nhỏ, chỉ với một con vịt cũng có thể chế biến thành một mâm cơm hấp dẫn. Phần đùi, cánh được giữ lại để nướng mắc khén, hạt dổi, kẹp tre nướng than. Mùi thơm của khói, của tiêu rừng, quế vào da vịt giòn rụm, cắn tới đâu là nhớ tới đó.

Lòng mẹ làm món gói bóp rau rừng, trộn với lá chanh, rau má đá,

chút muối hạt, ớt chỉ thiên. Vịt chua mát, giòn giòn, cay nhẹ, ăn kèm xôi nếp nương - đủ làm người xa bản thấy lòng quay quắt.

Xương và cổ, cánh vụn đem nấu canh măng chua. Khi canh sôi lục đục, rắc thêm vài lát gừng rừng, mùi thơm cứ thể lan ra từ bếp. Nước trong, măng mềm, vịt chín tới - cái cay của gừng, cái chua nhẹ của măng, tất cả quyện lại trong một thứ nước dùng không chỉ ngon mà còn khiến lòng ấm lên theo từng thìa chan.

Nhưng khó quên hơn cả là món vịt om sấu. Vịt chua thanh của sấu quyện với mỡ vịt tạo nên một thứ nước sánh nhẹ, không ngấy, không gắt. Ăn với cơm nếp hay bún gạo đều hợp. Gắp một miếng thịt vịt mềm, đưa lên miệng, thấy mùi thơm dịu lan từ đầu

lưỡi, len vào sống mũi, như có mùi của cây rừng mùa lá rụng, của đất núi sau mưa.

Rồi món bún vịt, đơn giản mà tinh tế. Nước dùng hầm từ xương, thêm vài lát củ cải, hành rừng. Thịt luộc thái mỏng, bún gạo mềm dai, rắc thêm tiêu rừng. Chan một thìa nước thôi cũng thấy ngọt vô cùng.

Cuối cùng là cháo vịt nếp nương, nấu từ phần xương còn lại, gạo ninh nhừ, thơm mùi lá tía tô và tiêu xay. Múc ra bát, ăn khi đêm xuống, gió rừng se sắt, thấy lòng cũng dịu lại như nước cháo trong veo.

Một con vịt suối nặng chừng 2-3 kg, nhưng dưới bàn tay khéo léo của người vùng cao lại thành những món ngon đủ đầy khiến ai thưởng thức cũng nhớ mãi ■